

K NEDOŽITÝM OSMDESÁTINÁM GENPOR. MUDr. FRANTIŠKA ENGELA



Narodil se 8. března 1909 v Kežmarku v rodině s devíti dětmi. Medicínu vystudoval v Praze, kde promoval v roce 1934. Stal se chirurgem, v letech 1936–1938 pracoval v nemocnici v Berehově. Po rozpadu republiky a obsazení Podkarpatské Rusi armádou fašistického Maďarska se mu ještě podařilo utéci do Polska, odtud do Rovna, stal se vedoucím nemocnice v Mizoči, potom chirurgem v Klatské na Donu a odtud odešel s manželkou – rovněž lékařkou – do Střední Achtyby v stalingradské oblasti.

Po přepadení SSSR nacistickým Německem se přihlásil jako řada našich uprchlíků do armády a byl jedním z prvních příslušníků čs. vojenské jednotky v Buzuluku. Stal se velitelem zdravotnické čety tvořícího se 1. čs. samostatného praporu. Neúnavně vedl náročný výcvik zdravotníků a zdravotnic. Legendární byla jeho cesta do skladu v Soročinsku,

vzdáleného 350 km od Buzuluku, odkud na šesti chatrných saních osobně přivezl za nepředstavitelně těžkých podmínek materiál pro praporní obvazíště.

Byl nejvyšší čas – za několik dní se prapor přesunul do Sokolova a právě zde – v den 34. narozenin por. dr. Engela – nacisté zahájili silný útok, podporovaný 60 tanky. Engelaova zdravotnická četa své úkoly čestně splnila a řada jejích příslušníků byla vyznamenána Čs. válečnými kříži 1939. Následovaly další bojové akce – Kyjev, Bílá Cerekev, Dukla. Z praporu byla brigáda a po doplnění dobrovolníky z Volyně 1. čs. armádní sbor v SSSR. Konec války zastihl naše vojáky na Moravě. Prokázali velké hrdinství, mnoho jich padlo nebo bylo zraněno. Zdravotníci jim byli důstojnými pomocníky a po právu byli vyznamenáni řády, Čs. válečnými kříži a medailemi. Dr. Engel, který byl na konci války již podplukovníkem, byl vyznamenán 3 československými a 2 sovětskými řády, 4 Čs. válečnými kříži 1939 a mnoha dalšími našimi i zahraničními vyznamenáními. Další řády a vyznamenání mu byly uděleny za jeho podíl na budování čs. armády po osvobození, v níž zůstal jako voják z povolání. Ani jeho neminulost porušování zákonnosti v začátku 50. let. V roce 1951 byl zbaven funkce náčelníka zdravotnické služby 1. vojenského okruhu a propuštěn z armády. Čtyři roky pracoval jako závodní lékař na stavbě Slapské přehrady. V roce 1955 byl rehabilitován, krátce zastával funkci náčelníka vojenské nemocnice v Českých Budějovicích, v letech 1956 až 1959 byl zástupcem náčelníka zdravotnické služby ČSLA, od roku 1959 do odchodu do důchodu v roce 1970 byl náčelníkem Ústřední vojenské nemocnice. V té době se již jeho zdravotní stav rychle zhoršoval a 16. července 1972 umírá na srdeční selhání.

Pro genpor. dr. Engela byla typická skromnost, nechuť k okázalostem a planému řečnění, k zveličování zásluh a k demagogii všech odstínů. Znal cenu času, byl schopen se rychle orientovat v problémech a vždy vést jednání k jednoznačným konkrétním závěrům. V zásadních věcech byl nesmlouvavý, ale citlivý k starostem a oprávněným potřebám podřízených. Proto měl všude, kde působil, vysokou autoritu, ale také naprostou důvěru spolupracovníků. Bylo tomu tak nejen v naší vojenské jednotce v SSSR, ale i po osvobození ve všech funkcích, které zastával. Nejdéle působil v Ústřední vojenské nemocnici. Jeho doba znamenala výrazný vzestup úrovně odborné práce ústavu.

Generálporučík MUDr. František Engela patří čestné místo v historii zdravotnické služby ČSLA.

E. Skala